

Wymagania ogólne na poszczególne stopnie szkolne:

Ocenę celującą na semestr/koniec roku otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania
- otrzymał ze wszystkich form sprawdzania wiedzy ocenę bardzo dobrą lub celującą
- aktywnie uczestniczy w lekcji, przygotowuje pomoce dydaktyczne
- aktywnie uczestniczy i zdobywa sukcesy w konkursach tematycznych
- pogłębia swoją wiedzę wykonując dodatkowe zadania domowe oraz uczestnicząc w zajęciach Koła Przyrodniczego
- bezbłędnie wykonuje projekt semestralny oraz prezentuje jego wyniki
- potrafi stosować wiadomości w sytuacjach nietypowych

Ocenę bardzo dobrą na semestr/koniec roku otrzymuje uczeń, który:

- w pełni opanował wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania
- co najmniej 90% ocen cząstkowych to oceny bardzo dobre
- potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach
- wykazuje dużą samodzielność w korzystaniu z różnych źródeł wiedzy przyrodniczej(atlasów, map, wykresów)
- stara się pogłębiać swoją wiedzę poprzez udział w konkursach przedmiotowych i zajęciach koła przyrodniczego
- wykazuje aktywną postawę podczas lekcji
- systematycznie wykonuje zadania domowe oraz przyswaja wiadomości

Ocenę dobrą na semestr/koniec roku otrzymuje uczeń, który:

- w dużym zakresie opanował wiadomości i umiejętności określone przez program nauczania
- co najmniej 80% ocen cząstkowych stanowią oceny dobre
- potrafi korzystać z poznanych na lekcji źródeł informacji, rozwiązywać zadania z ich wykorzystaniem
- poprawnie wykonuje proste zadania o tematyce przyrodniczej, a z pomocą nauczyciela również zadania trudniejsze
- wykazuje aktywność w czasie lekcji
- poprawnie rozumuje w kategoriach przyczynowo-skutkowych
- systematycznie przyswaja wiedzę zdobytą na lekcji oraz odrabia prace domowe

Ocenę dostateczną na semestr/koniec roku otrzymuje uczeń, który:

- w podstawowym zakresie opanował konieczne do dalszego kształcenia wiadomości i umiejętności zawarte w programie nauczania
- w ocenianiu cząstkowym przeważają oceny dostateczne
- typowe zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje z pomocą nauczyciela,
- z pomocą nauczyciela potrafi korzystać z podstawowych źródeł wiedzy przyrodniczej
- w zadowalającym stopniu wykazuje aktywność na lekcji
- zazwyczaj odrabia prace domowe

Ocenę dopuszczającą na semestr/koniec roku otrzymuje uczeń, który:

- w niepełnym stopniu opanowuje podstawowe wiadomości określone brakiem nauczania, ale braki te nie uniemożliwiają dalszego kształcenia z przedmiotu
- w ocenianiu cząstkowym przeważają oceny poduszczający

- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania, o niewielkim stopniu trudności
- z pomocą nauczyciela potrafi wykonać bardzo proste doświadczenia o tematyce przyrodniczej
- wiedzę przyswaja niesystematycznie, rzadko odrabia prace domowe

Ocenie niedostateczną na semestr/koniec roku otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w programie nauczania, niezbędnych do dalszego kształcenia w zakresie przyrody
- wśród oceniania cząstkowego przeważają oceny niedostateczne
- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać bardzo prostych zadań teoretycznych lub praktycznych
- nie zna symboliki stosowanej w naukach przyrodniczych
- nie wykazuje aktywności podczas zajęć
- nie odrabia prac domowych

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń który:

- zna postacie związane z rozwojem wiedzy przyrodniczej: Mikołaja Kopernika,
- wie, czym są: gwiazdy, planety, planety karłowate, księżyce, planetoidy, komety
- wskazuje przykłady oddziaływań grawitacyjnych w otaczającym nas świecie
- wymienia przykłady naturalnych i sztucznych źródeł światła, podaje po 2 przykłady ciał przezroczystych i nieprzezroczystych, rysuje schemat odbicia promieni świetlnych od powierzchni gładkiej
- potrafi rozpoznać na rysunku odbicie, załamanie i rozproszenie promienia świetlnego
- wymienia podstawowe i dopełniające barwy światła
- wymienia źródła dźwięków, na rysunku wskazuje wybrane elementy budowy ucha i oka ludzkiego
- podaje przykłady ciał przyciąganych przez magnes
- na globusie wskazuje północny i południowy biegun geograficzny
- na schemacie przedstawiającym Ziemię rysuje południki, równoleżniki, równik, koła podbiegunowe, zwrotniki, zaznacza półkule wschodnią i zachodnią, północną i południową
- określa kierunki świata na mapie, określa przynajmniej jedną współrzędną geograficzną
- wyjaśnia występowanie dnia i nocy na Ziemi,
- wymienia daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku
- podpisuje na mapie kontynenty i co najmniej trzy oceany
- wymienia nazwiska co najmniej trzech podróżników którzy dokonali wielkich odkryć geograficznych
- rysuje schemat budowy komórki zwierzęcej
- podaje po 3 przykłady zwierząt bezkręgowych i kręgowych
- wymienia czynniki wpływające na życie w morzu, podpisuje na rysunku elementy budowy dna oceanicznego: szelf, podmorski grzbiet górski, rów oceaniczny; na rysunku podpisuje grzbiet i dolinę fali; wymienia strefy życia w morzu,
- wymienia dwie różnice między polipem a meduzą, rozpoznaje 3 gatunki morskich zwierząt bezkręgowych, wymienia kręgowce mórz i oceanów
- omawia sposób rozmnażania się ryb, ich budowę wewnętrzną
- wymienia strefy życia w jeziorze, wymienia organizmy cudzożywne jezior, rozpoznaje 3 gatunki bezkręgowców jezior, przyporządkowuje nazwy zwierząt kręgowych do środowiska słodkowodnego
- wyjaśnia pojęcie: zwierzęta bezkręgowce
- omawia znaczenie dżdżownic w przyrodzie, podpisuje części ciała owada, wymienia po dwa przykłady owadów pożytecznych i szkodników,
- wymienia trzy cechy przystosowania żaby do życia w dwóch środowiskach
- przyporządkowuje przedstawicieli gadów do grup systematycznych, odróżnia żmiję zygzakowatą od innych węży,
- wymienia 3 cechy przystosowania ptaków do loty, wymienia cechy charakterystyczne ptaków drapieżnych; wymienia po dwa przykłady ptaków zimujących w Polsce i odlatujących na zimę
- przyporządkowuje ssaki do środowiska, w którym żyją, rozpoznaje przynajmniej po dwa gatunki poznanych lądowych zwierząt kręgowych
- wymienia sposoby obserwacji i pomiaru składników pogody, wymienia dwie cechy klimatu na podstawie podanego wykresu klimatycznego,
- wskazuje na mapie świata strefy: wilgotnych lasów równikowych, sawann i pustyń gorących, śródziemnomorską, lasów liściastych, stepy i tajgę, przyporządkowuje im po jednym gatunku zwierząt
- wymienia dwa gatunki roślin strefy międzyzwrotnikowej
- podpisuje warstwy lasu liściastego
- wymienia przykłady roślinożerców i drapieżców w poszczególnych strefach krajobrazowych

- wskazuje na mapie tundrę, Antarktykę i Antarktydę, rozpoznaje 5 gatunków zwierząt tundry,
- wymienia przykłady zasobów przyrody, podaje 3 działania człowieka będące globalnym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego
- wymienia dwa sposoby zapobiegania powstawaniu dziury ozonowej
- wymienia działania służące ochronie przyrody, wyjaśnia czego dotyczy program Unii Europejskiej Natura 2000

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje różnice między planetami a gwiazdami, omawia warunki sprzyjające życiu na Ziemi, przyporządkowuje astronautom ich dokonania,
- wyjaśnia, czym jest siła przyciągania ziemskiego, zna dokonania Izaaka Newtona,
- wyjaśnia znaczenia pojęć: masa i ciężar ciała, siatka geograficzna i kartograficzna, plankton, zwierzęta zmiennocieplne, zwierzęta stałocieplne, gniazdowniki, zagniazdowniki, pogoda, klimat,
- rysuje prosty obwód elektryczny
- wyjaśnia, jak powstaje cień i półcień
- rysuje odbicie promieni świetlnych od powierzchni chropowatej; rysuje odchylenie promienia przy przejściu z powietrza do wody
- wyjaśnia, co to jest rozszczepienie światła, wskazuje przykłady jego występowania w przyrodzie, wyjaśnia jak powstaje echo
- rysuje linie sił pola magnetycznego, podpisuje bieguny magnetyczne i geograficzne na rysunku,
- określa na mapie współrzędne geograficzne punktów położonych na tej samej półkuli
- zaznacza na rysunku kierunek ruchu obrotowego Ziemi
- podpisuje na ilustracji datami łuki, które słońce zatacza nad widnokreślami pierwszymi dniami kolejnych półrocz na szerokości geograficznej Warszawy
- wymienia cechy ruchu obiegowego Ziemi; podpisuje na mapie strefy oświetlenia Ziemi
- wyjaśnia, które części oceanów nazywamy morzami,
- podpisuje na ilustracji elementy budowy komórki zwierzęcej
- wyjaśnia różnicę między zwierzętami bezkręgowymi i kręgowymi
- odczytuje z wykresu zawartość soli we wskazanych morzach; opisuje warunki panujące na szelfie; na schemacie podpisuje długość i wysokość fali, wskazuje na mapie kierunek Prądu Zatokowego
- omawia warunki świetlne panujące w poszczególnych strefach morza lub oceanu ,
- wykonuje schematyczny rysunek meduzy i polipa, opisuje ich budowę, omawia budowę koralowców,
- podpisuje na rysunku części ciała stawonogów na przykładzie homara
- wymienia przystosowania w budowie zewnętrznej ryb do życia w wodzie
- omawia rolę organizmów samożywnych żyjących w jeziorze; podpisuje części ciała pantofelki, wymienia przedstawicieli jeziornych skorupiaków i mięczaków, nazywa części ciała raka, wymienia przykłady ryb drapieżnych i roślinożernych żyjących w jeziorze
- omawia przystosowanie dżdżownicy do życia w glebie,
- omawia budowę owada; omawia rozwój owadów na przykładzie motyla, wskazuje na schemacie części ciała pająka
- określa miejsca występowania wybranych zwierząt bezkręgowych
- charakteryzuje cechy budowy płazów przystosowujące je do życia w dwóch środowiskach; klasyfikuje płazy na bezogonowe i ogoniaste
- wymienia przynajmniej 3 gatunki gadów Polskich,
- omawia przystosowania występujące w budowie kończyn ssaków do życia w różnych środowiskach; wymienia charakterystyczne cechy ssaków
- oblicza średnią temperaturę powietrza, podpisuje na mapie strefy krajobrazowe, podaje przykłady żyjących tam roślinożerców i drapieżców,
- opisuje na podstawie wykresu klimaty poszczególnych stref klimatycznych

- wyjaśnia czym są i wymienia przykłady zasobów przyrody nieożywionej i ożywionej
- podaje 3 przyczyny zmniejszania się różnorodności biologicznej
- wyjaśnia, czym jest efekt cieplarniany

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wymienia założenia teorii heliocentrycznej; wymienia w kolejności planety Układu Słonecznego, identyfikuje na podstawie opisu rodzaje ciał niebieskich
- wyjaśnia rolę atmosfery ziemskiej dla organizmów
- omawia budowę kosmosu, wyjaśnia od czego zależy siła oddziaływania grawitacyjnego; rozróżnia masę i ciężar, wymienia ich jednostki
- wyjaśnia, czym jest prąd elektryczny,
- wyjaśnia pojęcia: odbicie lustrzane światła, rozproszenie światła, cień, półcień, bieguny jednoimienne i różnoimienne,
- wyjaśnia, w jakich warunkach zachodzi zjawisko załamania światła
- wyjaśnia powstawanie barw w przyrodzie; omawia sposób odbierania wrażeń świetlnych przez oko
- opisuje falę dźwiękową, wyjaśnia czym jest echolokacja, podaje przykłady zwierząt ją wykorzystujących
- wyjaśnia czym jest oś ziemską, pole magnetyczne,
- opisuje południki i równoleżniki, określa na mapie lub globusie współrzędne geograficzne dowolnego punktu
- omawia skutki nachylenia osi ziemskiej,
- wymienia typy mórz,
- wymienia przyczyny wielkich odkryć geograficznych
- charakteryzuje rolę poszczególnych struktur komórkowych,
- wyjaśnia zasadę nazywania gatunków zwierząt oceanicznych, wyjaśnia czym są prądy morskie
- porównuje warunki występujące w różnych strefach morza, charakteryzuje koralowce
- wyjaśnia rolę płetw parzystych i nieparzystych u ryb,
- wymienia cechy przystosowujące ssaki do życia w morzach i oceanach
- określa rolę wodniczek tętniących u słodkowodnych protistów zwierzęcopodobnych
- przyporządkowuje gatunki zwierząt do stref życia w jeziorze i do poszczególnych grup systematycznych
- wymienia przykłady łańcuchów pokarmowych w jeziorze
- poznaje gatunki ryb na podstawie opisu
- rozpoznaje zwierzęta należące do różnych grup bezkręgowców,
- charakteryzuje budowę stawonogów i mięczaków,
- charakteryzuje gady, omawia ich budowę i cechy przystosowania do życia na lądzie
- charakteryzuje budowę ptaków i cechy przystosowujące je do lotu, podaje przykłady gniazdowników i zagniazdowników
- omawia przystosowania zwierząt do życia w różnych strefach klimatycznych
- opisuje zajęcia Beduinów, mieszkańców Sachelu, Pigmejów, Papuasów i Indian
- wyjaśnia, czym jest roślinność twardolistna,
- omawia przystosowania roślin do życia w różnych strefach klimatycznych
- wyjaśnia pojęcia: zasoby wyczerpywalne i niewyczerpywalne
- wymienia globalne zagrożenia dla środowiska przyrodniczego
- wskazuje przyczyny nasilenia się efektu cieplarnianego
- wymienia przykłady przeciwdziałania ocieplaniu się klimatu
- wyjaśnia, jak powstaje dziura ozonowa

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje praktyczne zastosowanie wiedzy o ruchach ciał niebieskich
- wymienia typy planet; omawia przykłady korzyści z lotów kosmicznych
- definiuje prawo powszechnego ciążenia; uzasadnia, dlaczego występują różnice ciężaru tego samego ciała w zależności od jego odległości od środka Ziemi
- wyjaśnia pojęcia: przewodniki prądu elektrycznego, izolatory prądu elektrycznego
- rysuje schematycznie zjawisko zaćmienia Słońca i Księżyca
- wyjaśnia, w jakiej sytuacji nie zachodzi zjawisko załamania światła
- rysuje schemat przejścia światła białego przez pryzmat
- wyjaśnia czym jest częstotliwość fali i ultradźwięki
- wyjaśnia zasadę działania igły magnetycznej
- wymienia podstawowe wymiary kuli ziemskiej; porównuje południki i równoleżniki; odszukuje na mapie punkt o podanych współrzędnych geograficznych
- spośród dwóch wybranych miast Polski wybiera to, w którym słońce wcześniej wszędzie lub zajdzie
- przedstawia na schematach sposób padania promieni słonecznych w dniach rozpoczęcia kalendarzowych pór roku
- analizuje na podstawie mapy rozkład temperatur wód oceanicznych na kuli ziemskiej
- wyjaśnia, czym są przyptywy i odpływy, ; omawia przyczyny i skutki pływów morskich, wyjaśnia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza na przykładzie Prądu Zatokowego
- uzasadnia przynależność chełbi, koralowców i ukwiała do parzydełkowców
- omawia przystosowania ryb do życia we wszystkich strefach mórz i oceanów
- klasyfikuje morskie organizmy ze względu na sposób poruszania się
- porównuje budowę i sposób poruszania się poznanych słodkowodnych protistów zwierzęcopodobnych
- porównuje budowę stułbi i chełbi
- omawia środowisko i tryb życia raka stawowego
- omawia sposób rozmnażania się dżdżownicy
- opisuje zróżnicowanie budowy zewnętrznej owadów
- omawia sposób rozmnażania się ślimaków
- porównuje budowę i czynności życiowe kijanek i dorosłych żab
- porównuje budowę płazów i gadów, porównuje gady i ptaki,
- wymienia wytwory skóry ssaków, omawia rozmnażanie ssaków
- charakteryzuje typy krajobrazów świata
- oblicza roczną amplitudę temperatury powietrza i średnią roczną sumę opadów na podstawie danych z tabeli lub wykresu
- wyróżnia wśród zasobów wyczerpywanych zasoby odnawialne i nieodnawialne, podaje ich przykłady
- charakteryzuje skutki wzrostu temperatury powietrza

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, czym spowodowany jest stan nieważkości
- wyjaśnia zasadę działania bezpieczników,
- wskazuje przyrządy, w których działaniu wykorzystano zjawisko odbicia i załamania światła
- dokładnie określa położenie geograficzne danego punktu na mapie
- wyjaśnia wpływ zróżnicowania oświetlenia Ziemi przez Słońce na życie organizmów i gospodarkę człowieka
- wyjaśnia czym jest tsunami,

- określa różnice poziomu między przypiływem a odpływem wybranych mórz
- wymienia zagrożenia wód oceanicznych i jezior będących skutkiem działalności człowieka
- omawia rolę dżdżownic w tworzeniu próchnicy
- wyjaśnia, czym jest pasożytnictwo lęgowe, wymienia przykłady takich pasożytów
- wymienia mechanizmy obronne roślin występujących w strefie sawann i pustyń przed wysoką temperaturą powietrza i niedostatkami wody
- porównuje step Eurazji, prerię Ameryki Północnej i pampę Ameryki Południowej
- omawia dokonania polskich naukowców w badaniu strefy pustyń lodowych
- omawia skutki istnienia dziury ozonowej